

Natalia Bojarska

Instytut Dobrej Edukacji w Gdańsku

Anna Florek

Akademia Dobrej Edukacji im. M. Płażyńskiego w Gdańsku

Edukacja dla codzienności i przyszłości – przykłady innowacyjnych rozwiązań organizowania wspierania edukacji

Abstrakt: Atrakcyjna szkoła, która pełni rolę lokalnego centrum aktywności, dba o potrzeby dziecka, rozwija pasję i zainteresowania, jest odpowiedzią na wyzwania zmieniającego się świata i potrzeb rynku pracy. Zaangażowanie organizacji pozarządowych w działania wspierające edukację może spowodować takie efekty. W wyniku badań przeprowadzonych przez Stowarzyszenie Dobra Edukacja w ramach projektu „Współpraca na rzecz dobrej edukacji”, finansowanego przez Fundację PZU, przeprowadzono analizę różnych rozwiązań edukacyjnych wdrażanych w szkołach i organizacjach pozarządowych działających w obszarze edukacji. Zastosowane rozwiązania wskazują na istotny kierunek innowacji w edukacji – uznanie subiektywności młodego człowieka i indywidualizację działań ukierunkowanych na niego. Mają one na celu stworzenie środowiska i możliwości nie tylko do rozwoju intelektualnego, lecz także dla rozwijania osobistych, interpersonalnych i międzykulturowych kompetencji przydatnych w życiu.

Słowa kluczowe: edukacja, innowacja, organizacje pozarządowe, personalizacja, szkoła

Wstęp

Wydaje się, że nie można zakwestionować sensu funkcjonowania organizacji pozarządowych działających w obszarze edukacji. Instytucje te aktywnie uczestniczyły i uczestniczą w realizacji projektów i innych przedsięwzięć edukacyjnych. Niezależnie od formy działań, ich wpływ na system edukacji staje się zauważalny. Organizacje pozarządowe prowadzą działalność uzupełniającą kształcenie szkolne (np. w zakresie zajęć rozwijających zainteresowania dodatkowymi dziedzinami wiedzy), realizują zadania publiczne, na dobre wpisując się w praktykę działań zarówno administracji rządowej, jak i samorządowej, nawiązując partnerstwa ze szkołami celem wsparcia czy poszerzenia ich

działalności programowej, a także tworzą i implementują rozwiązania alternatywne do tych stosowanych w placówkach systemowych. Społeczne zakorzenienie i ukierunkowanie organizacji pozarządowych nie tylko przyczynia się do budowania kapitału społecznego, lecz także stanowi swego rodzaju odpowiedź na wyzwania stawiane współczesnemu systemowi edukacji w dynamicznie zmieniającej się obecnie rzeczywistości.

W obszarze tym od kilku lat działa Stowarzyszenie Dobra Edukacja, które w czterech ośrodkach prowadzi innowacyjne szkoły – Akademie Dobrej Edukacji¹. Akademie są zespołami szkół, z których gdańska placówka jest zespołem szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum. Akademie działają zgodnie z opracowanym przez zespół innowacyjnym Programem Dobrej Edukacji. Podstawowymi założeniami pracy Akademii są:

1. Personalizacja edukacji – dostosowanie wymagań i strategii edukacyjnych do indywidualnych planów edukacyjnych, predyspozycji i specyficznych potrzeb ucznia. Uczniowie z niepełnosprawnościami mają przed sobą drogę rozwoju włączającą ich do życia społecznego i zawodowego.
2. Organizacja pracy szkoły bez systemu klasowo-lekcyjnego.
3. Rezygnacja z tradycyjnego oceniania.

Wyznaczają one kierunki dla wypracowywania bardziej szczegółowych rozwiązań organizacyjnych i metod pracy. Nasze dotychczasowe doświadczenia pozwoliły na stworzenie kompleksowych rozwiązań znanych jako System Dobra Edukacja.

Codziennosc szkolna

Stosowane rozwiązania organizacji pracy szkoły i przestrzeni szkolnej definiują szkolną codzienność, która stanowi znaczną część codzienności młodego człowieka, rozumianej jako „społecznie znormalizowana, rutynowa, powtarzalna i obowiązkowa sfera działania”² lub „przestrzeń życia, której doświadcza każdy człowiek rozumiejąc subiektywnie mechanizmy nią rządzące”³.

Każdego dnia stajemy w sytuacjach wyboru i nieustannie spotykamy się z nowymi wyzwaniami, wynikającymi z „permanentnej zmiany”⁴ dostrzegalnej w dzisiejszym świecie – codzienne i powtarzalne sytuacje, czasem banalne

¹ Stowarzyszenie Dobra Edukacja, Akademie Dobrej Edukacji, dobraedukacja.edu.pl/pl/akademie/, dostęp 9.10.2017.

² A. Giza, *Życie jako opowieść. Analiza materiałów autobiograficznych w perspektywie socjologii wiedzy*, Wrocław [i in.] 1991, s. 120.

³ J. Szczepański, *Rozmowy z dniem wczorajszym*, Warszawa 1987, s. 99.

⁴ Zob. U. Eco, *Drugie zapiski na pudełku od zapalek. [1991–1993]*, Poznań 1994.

i oczywiste, zmieniają się i czasem wywołują lęk. Codziennosc ucznia w szkole funkcjonującej w tradycyjnym systemie, bez ingerencji dodatkowych podmiotów może stać się dla niego miejscem, w którym konieczne jest minimalizowanie napięcia pomiędzy jego specyficznymi czy specjalnymi potrzebami a odgórnie narzuconymi wymaganiami i unifikującymi normami. Przykładem może być przeciwstawienie organizacji klasowo-lekcyjnej, w której uczeń codziennie w tej samej grupie odbywa 45-minutowe obowiązkowe lekcje zgodnie z odgórnie stworzonym, jednakowym dla wszystkich planem – rozwiązaniom proponowanym przez podmioty działające innowacyjnie, które stwarzają uczniom i podopiecznym możliwość pracy w grupach różnowiekowych, tworzonych zgodnie z potrzebami (poziom zaawansowania, zainteresowania, indywidualna droga edukacyjnego rozwoju) na zajęciach/konsultacjach, w których uczeń może brać udział w mniejszym lub większym wymiarze, korzystając z nich tyle, ile potrzebuje.

Taka innowacyjna szkolna codzienność ma szansę spełnić postulat Zygmunta Baumana, będąc elastyczną, stanowiąc zapowiedź przygody i niezwykłości dla pokolenia, które pragnie „niecodziennosci na co dzień”⁵.

Współpraca na rzecz dobrej edukacji – dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania organizowania wspierania edukacji

Kilkuletnie doświadczenia działań w obszarze innowacji w edukacji i poszukiwanie partnerów czy sprzymierzeńców zaowocowały pomysłem realizacji badań, które zostały zrealizowane w ramach projektu „Współpraca na rzecz dobrej edukacji”, sfinansowanego ze środków Fundacji PZU. Projekt miał charakter eksploracyjny i wieloaspektowy, a jego głównym celem było przeprowadzenie badania ukierunkowanego na znalezienie rozwiązań, które, dzięki nawiązanej współpracy i wymianie doświadczeń, pozwoliłyby podjąć próbę opisanie elementów możliwych do zastosowania w modelu przyszłościowego systemu edukacyjnego⁶.

W ramach projektu „Współpraca na rzecz dobrej edukacji” poddano badaniu 31 podmiotów zaangażowanych w działania w obszarze innowacji w edukacji, wytyczając 3 najważniejsze elementy funkcjonowania – odejście od systemu

⁵ Z. Bauman, *Niecodziennosc nasza codzienna...*, [w:] *Barwy codzienności. Analiza socjologiczna*, red. M. Bogunia-Borowska, Warszawa 2009.

⁶ Wyniki badań, rekomendacje dotyczące implikacji i wizytówki podmiotów, które podzieliły się swoimi doświadczeniami, zawarto w publikacji *Współpraca na rzecz dobrej edukacji*, wydanej przez Instytut Dobrej Edukacji, red. K. Hall, N. Bojarska, Gdańsk 2016.

III. Refleksja i refleksyjność nad wybranymi...

klasowo-lekcyjnego i tradycyjnego oceniania, organizowanie wsparcia rozwoju i doradztwa edukacyjno-zawodowego oraz włączanie uczniów o specyficznych i specjalnych potrzebach.

Badanie przeprowadzone zostało metodą indywidualnego wywiadu pogłębianego, a do udziału w nim zaproszono przedstawicieli szkół, przedszkoli i organizacji pozarządowych działających na polu innowacyjnych technik kształcenia. Wykorzystano również metodę analizy treści, korzystając z materiałów źródłowych dotyczących badanych podmiotów.

Najważniejsze zagadnienia poruszane w trakcie badania to:

- cele i zakres działalności,
- odbiorcy działań,
- popyt na innowacje edukacyjne i czynniki kształtujące go,
- dostępność usług,
- stosowane metody i rozwiązania,
- potencjał realizacji innowacyjnych działań edukacyjnych – ocena posiadanych zasobów, bariery i trudności, autopercepcja metod,
- relacje z innymi podmiotami,
- plany na przyszłość.

Zakres działalności badanych podmiotów obejmuje:

- zajęcia i tworzenie narzędzi dydaktycznych,
- zajęcia rozwijające zainteresowania,
- opiekę,
- rehabilitację,
- działania terapeutyczne,
- rozwijanie kompetencji społecznych, np. poprzez wolontariat,
- wsparcie psychologiczne (udzielane dzieciom i młodzieży, ich rodzicom, opiekunom i kadrcze),
- doradztwo, np. zawodowe,
- inne działania służące zaspokajaniu potrzeb uczniów/podopiecznych, np. wsparcie materialne, pomoc w znalezieniu zatrudnienia, nawiązywanie kontaktów ze specjalistami i ekspertami.

Instytucje biorące udział w projekcie, mimo że działają na tej samej płaszczyźnie, różnią się między sobą pod wieloma względami. Owo zróżnicowanie może dotyczyć:

- liczby uczniów/podopiecznych: od kilku osób w edukacji domowej do kilku tysięcy uczestników prowadzonych warsztatów;
- zasięgu działania: lokalny, regionalny, ogólnopolski;

- siedziby: organizacje z dużych miejscowości, małych miast, wsi;
- doświadczenia: roczne, kilkuletnie, kilkunastoletnie, kilkudziesięcioletnie;
- odbiorców – dzieci i młodzież, w tym:
 - » z niepełnosprawnościami;
 - » o różnego rodzaju innych szczególnych potrzebach;
 - » w trudnej sytuacji społecznej (w tym też rodzinnej), ekonomicznej;
- formy realizacji działań: indywidualna i grupowa.

Innowacyjna edukacja zmienia codzienność ucznia, nauczyciela, a także pośrednio rodzica. W narracjach badanych najważniejszym jakościowym elementem tej zmiany wydaje się zmierzanie w kierunku personalizacji nauki i wspierania rozwoju młodych ludzi. Innowacyjna edukacja rozpatrywana jest również w kontekście zmian, które powinny nastąpić w tradycyjnym systemie, a także jako wyzwanie stawiane szkołom przez współczesny świat – wspomniana już permanentna zmiana i wynikająca z niej niepewność redefiniuje niektóre z aspektów roli pełnionej przez edukację. Badani przedstawiciele szkół i organizacji pozarządowych mówili, że szkołę trzeba zredefiniować, uwzględniając inny sposób uczenia się i rozwoju człowieka, nowe metody i techniki pracy. Wspomniano także o konieczności korzystania ze sprawdzonych metod, ale też z nowych technologii, o uczeniu poprzez doświadczenia i uwrażliwianiu kolejnych pokoleń na wciąż pojawiające się problemy globalne.

Jako jeden z najważniejszych aspektów innowacyjnej edukacji wskazywano konieczność zmiany podejścia do ucznia/podopiecznego na takie, które w centrum zainteresowań stawia jego specyficzne potrzeby i możliwości, przy jednoczesnym dopasowywaniu do nich procesu edukacyjnego. Szczególną uwagę, także w opozycji do szkół systemowych, zwracano na holistyczne wsparcie ucznia/podopiecznego, zwłaszcza z uwzględnieniem wsparcia rozwoju oraz wykorzystaniem osoby mentora/tutora zaangażowanego w proces i stale towarzyszącego dziecku, na otwartość na ucznia/podopiecznego i planowanie, oraz częstą weryfikację drogi rozwoju, a także na podmiotowość rozumianą jako wolność i odpowiedzialność, samodzielność i dobrowolność podejmowania działań. Podkreślano również wagę zaangażowania otoczenia społecznego młodego człowieka w jego edukację i wychowanie. Praktyczne rozwiązania służące wcielaniu tych wartości i działań w codzienność ucznia są bardzo różne.

Zarówno formy realizacji zajęć edukacyjnych, jak i miejsce, w którym się one odbywają mogą być różne – badani wskazywali na realizację wyłącznie indywidualnych konsultacji, wplatanie elementów pracy samodzielnej w codzienne zajęcia w tradycyjnie zorganizowanych oddziałach czy tworzenie specjalnych pracowni (np. warsztatowych) służących wyłącznie do twórczej pracy własnej. Przestrzeń edukacyjna bywa aranżowana swobodnie w budynku danej

instytucji i może być również poszerzana o obszary poza nią, tj. park, muzeum, ulice miasta, oraz o inny sposób planowania czasu trwania zajęć (zazwyczaj dłuższych niż szkolne 45 min). Szczególnie istotny wymiar ma dopasowywanie planu zajęć do możliwości i preferencji uczniów z uwzględnieniem rozszerzenia interesujących ich przedmiotów, korzystania z dodatkowych zajęć z języka, zajęć rozwijających ich zainteresowania.

W Akademiach Dobrej Edukacji uczeń zaproszony jest także do brania odpowiedzialności za swój edukacyjny rozwój. Każdy uczeń współpracuje przy tworzeniu swojej indywidualnej drogi edukacyjnego rozwoju – tworzy swój tygodniowy plan zajęć, wybiera, czego chce się uczyć w większym zakresie. Ma świadomość i zna obowiązujące go wymagania programowe wynikające z podstawy programowej i decyduje/wybiera sposób uczenia się czy formy współpracy z nauczycielami. Określa, w jakich dziedzinach i w jaki sposób chce osiągać rozwój w rozszerzonym zakresie. Podczas konsultacji (bo tak nazywamy odbywające się zgodnie z grafikiem spotkania z nauczycielami) spotyka się z uczniami, którzy mają podobne cele edukacyjne – wynikające z wymagań podstawy programowej, jego własnych zainteresowań albo potrzeb. W ten sposób tworzą się pracujące w Akademii grupy. Nauczyciel dostosowuje strategię oraz media edukacyjne odpowiednio do potrzeb, możliwości i zainteresowań konkretnego ucznia, poznanego jak najlepiej.

Wyżej wymienione rozwiązania, stosowane w Akademiach Dobrej Edukacji i przez niektóre badane podmioty, opierają się na założeniu, że osiągnięcia ucznia zależą od jego indywidualnej współpracy z nauczycielem, który wspomaga ucznia uczącego się, aby ten nabył wiedzę i umiejętności wymagane podstawą programową, a także rozwijał swoje zainteresowania, realizował swoje pasje. O osiągnięciu wytyczonych celów edukacyjnych decyduje zaangażowanie uczniów, ponieważ to uczeń dokonuje wyboru i planuje, jak będzie zdobywał wiedzę i w jakim zakresie będzie korzystał z proponowanych zajęć oraz pomocy nauczycieli. Warto zwrócić uwagę także na sposób oceniania efektów pracy ucznia, jako czynnik istotny dla jego świadomego i odpowiedzialnego funkcjonowania. Wielu badanych uczestników projektu deklaruje, iż ocenianie tradycyjne (oceny liczbowe) wymaga refleksji i rozwoju. Pośród stosowanych innych rozwiązań wymieniano: udzielanie szczegółowej informacji zwrotnej za pomocą ocen opisowych (także wyłącznie akcentowanie pozytywnych stron ucznia/podopiecznego) lub pozostawianie pełnej swobody do działań i nieograniczanie motywacji wewnętrznej – brak ocen.

Ponadto kilkuletnie doświadczenia pracy Akademii Dobrej Edukacji potwierdziły, że dla dobrego funkcjonowania ucznia niezbędna jest opieka mentorska. Istotnym elementem innowacyjnej koncepcji pracy każdej Akademii – także na poziomie ponadgimnazjalnym – jest objęcie każdego ucznia

stałą opieką mentorską. Rolą mentora jest towarzyszenie uczniowi w jego osobistej drodze edukacyjnego rozwoju. Mentor pomaga uczniowi planować swoją pracę, odkrywać swoje zainteresowania i słabe strony, wspiera podejmowane działania, pomaga budować wewnętrzną motywację, wspiera i motywuje do pokonywania trudności. Dzięki realizacji programu opieki mentorskiej każdy uczeń szkoły osiąga – na miarę własnych możliwości i zasobów – sukcesy w nauce i osobistym rozwoju, rozwija swoje mocne strony, dąży do osiągnięcia dojrzałej osobowości psychospołecznej.

Badane podmioty, realizujące wsparcie rozwoju czy doradztwo edukacyjno-zawodowe, działają w zróżnicowany sposób – od ustrukturalizowanych działań, ściśle zaplanowanych czasowo, po stopniowo wprowadzane elementy, stosowane w zależności od potrzeb. Ich najczęstszym celem, podobnie jak w Akademii, jest wspólne poszukiwanie drogi rozwojowej (osobistej i/lub naukowej) i wspomaganie ucznia/podopiecznego w podążaniu nią. Najczęściej zadaniem osoby udzielającej wsparcia jest wspomaganie procesu dydaktycznego, bez konieczności zaangażowania się w jego wymiar merytoryczny. Wsparcie rozwoju udzielane jest często także w wymiarze organizacyjnym i administracyjnym. W zależności od przyjętej formy, mentorem/tutorem może być nauczyciel-wychowawca, nauczyciel przedmiotowy lub inna osoba – psycholog, pedagog, ekspert z danej dziedziny (rzadziej stosowany tutoring/mentoring merytoryczny). Wydaje się wskazane, by samodzielny i odpowiedzialny za swoje decyzje uczeń/podopieczny miał możliwość samodzielnego wyboru tutora/mentora.

Co szczególnie ważne w rozważaniach dotyczących codzienności, wsparcie rozwoju i doradztwo edukacyjne ukierunkowane jest także na wspieranie relacji ucznia czy podopiecznego z otoczeniem społecznym (nauczyciele, rodzice i opiekunowie, terapeuci i inne osoby zaangażowane w edukację). Zaangażowanie otoczenia społecznego w proces edukacyjny wskazywane było w narracji respondentów jako duży plus stosowanych przez nich metod pracy. Najbliższe osoby stają się nie tylko sprzymierzeńcem całościowego rozwoju i mogą zyskać dużo satysfakcji z sukcesów dziecka, lecz także wzmacniają jego przekonanie, że może ono pokonać pojawiające się trudności i bariery (np. wynikające z jego specjalnych potrzeb), które kiedyś mogły wydawać się niemożliwe do przekroczenia.

Codziennosc wielu badanych podmiotów w niektórych aspektach bliższa jest rzeczywistości pozaszkolnej, z którą uczniowie spotykają się w innych sytuacjach społecznych. Duży nacisk kładzie się na uspołecznienie młodego człowieka – rozwijanie kompetencji społecznych, promowanie aktywności obywatelskiej, angażowanie w wolontariat. Przykładem w codziennych działaniach może być praca w grupach różnowiekowych. Trudno wskazać w rzeczywistości

III. Refleksja i refleksyjność nad wybranymi...

pozaszkolnej miejsca, w których człowiek spotyka się tylko z osobami urodzonymi w tym samym roku. W grupach różnowiekowych uczniowie zyskują świadomość indywidualnych różnic. W takich warunkach minimalizuje się rywalizację, uczy tolerancji i współpracy. Młodsze dzieci uczą się od starszych, te, które już zyskały jakąś wiedzę i umiejętności, rozwijają swoją odpowiedzialność społeczną, dzieląc się swoimi zasobami z innymi. Mając na uwadze ten istotny wymiar społeczny funkcjonowania organizacji pozarządowych, warto wspomnieć o tutoringu rówieśniczym, który poza rozwojem naukowym rozwija u młodych ludzi poczucie odpowiedzialności przekazywania swojej wiedzy innym, otwartości i tolerancji.

Zapotrzebowanie na innowacyjne działania edukacyjne postrzegane jest przez większość badanych jako duże. Uzasadnienie tych opinii stanowią wskazywane przez nich najważniejsze powody prowadzenia innowacyjnych aktywności w obszarze edukacji, takie jak:

- oczekiwania obecnych i potencjalnych podopiecznych oraz ich rodziców i opiekunów;
- dostrzeżenie różnic i negatywne doświadczenia z tradycyjnych szkół, tj.:
 - » brak możliwości swobodnego rozwoju dla uczniów i nauczycieli, zwłaszcza iż często standardowa szkoła nie jest dopasowana do potrzeb uczniów „niezwykłych”, brak jej całościowej i specjalistycznej oferty wsparcia;
 - » przekonanie, że nieodpowiednia jest unifikacja, która ma miejsce w szkołach systemowych;
 - » przekonanie, że dzieci w szkole i na zajęciach dydaktycznych spędzają zbyt dużo czasu w zamkniętych pomieszczeniach;
- inicjatywa oddolna rodziców i opiekunów;
- naturalna konsekwencja wcześniejszej oferty – chęć umożliwienia kontynuacji nauki na kolejnym etapie rozwoju;
- obowiązujący stan prawny i zmiany legislacyjne ograniczające dziecko;
- dostępność wykwalifikowanej kadry i jej aspiracje;
- dostrzeżenie problemu społecznego i chęć znalezienia rozwiązania, zaobserwowanie niskiej aktywności społecznej w wybranym obszarze (bardzo niski poziom kompetencji społecznych, brak szeroko rozumianej przedsiębiorczości, brak wsparcia dla dzieci i wynikające z niego niskie poczucie wartości najmłodszych);
- podaż innowacji edukacyjnych – niewielka liczba podmiotów lub brak podobnej oferty na rynku;
- procesy społeczno-demograficzne.

Podsumowanie

O ile tradycyjna szkoła

nie stanowi dla uczniów codzienności akceptowanej, w której dokonują się rzeczy ważne osobiście znaczące w subiektywnym odczuciu uczniów. Formalna konieczność (nieuniknioność) skorelowana z subiektywnym poczuciem zbędności i dysfunkcjonalności, analizowanej w aspekcie stymulowania osobistego rozwoju, może powodować, iż szkoła «odczuwana» jest subiektywnie w kategoriach przymusu oraz traktowana jako swoista «pułapka i więzienie»⁷,

o tyle szkoła innowacyjna może być dla ucznia codziennością, w której podstawą funkcjonowania jest subiektywne zaangażowanie, poczucie odpowiedzialności i wolności. Stosowane przez badanych i w Akademiach Dobrej Edukacji różne rozwiązania edukacyjne wskazują na istotny kierunek innowacji w edukacji – uznanie podmiotowości młodego człowieka i indywidualizację kierowanych do niego działań. Proponowane i implementowane zmiany znacząco wpływają na edukacyjną i szkolną codzienność.

Bibliografia:

- Bauman Z., *Niecodzienność nasza codzienna...*, [w:] *Barwy codzienności. Analiza socjologiczna*, red. M. Bogunia-Borowska, Scholar, Warszawa 2009.
- Eco U., *Drugie zapiski na pudełku od zapalek. [1991–1993]*, tłum. A. Szymanowski, Historia i Sztuka, Poznań 1994.
- Giza A., *Życie jako opowieść. Analiza materiałów autobiograficznych w perspektywie socjologii wiedzy*, Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydaw. PAN, Wrocław [i in.] 1991.
- Stowarzyszenie Dobra Edukacja, Akademie Dobrej Edukacji, dobraedukacja.edu.pl/pl/akademie/, dostęp 9.12.2017.
- Szczepański J., *Rozmowy z dniem wczorajszym*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Warszawa 1987.
- Współpraca na rzecz dobrej edukacji*, red. K. Hall, N. Bojarska, Instytut Dobrej Edukacji, Gdańsk 2016.
- Wysocka E., Tomiczek K., *Szkoła jako środowisko życia i codzienność ucznia. Analiza teoretyczna i empiryczne egzemplifikacje percepcji i sposobu wartościowania szkoły przez uczniów*, „Przegląd Pedagogiczny” 2014, nr 1.

⁷ E. Wysocka, K. Tomiczek, *Szkoła jako środowisko życia i codzienność ucznia. Analiza teoretyczna i empiryczne egzemplifikacje percepcji i sposobu wartościowania szkoły przez uczniów*, „Przegląd Pedagogiczny” 2014, nr 1, s. 169–178.

Education for the everyday life and the future – examples of innovative solutions of organizing supporting the education

Abstract: An attractive school, which performs the role of the local centre of activity and takes care of needs of a child, develops passion and interests, is the answer to challenges of the changing world and needs of the job market. Involvement of non-governmental organizations in actions supporting the education can cause such effects. As a result of research carried out by Good Education Society as a part of the project „Cooperation for good education”, financed by the PZU Foundation, analysis of various educational solutions implemented in schools and non-governmental organizations operating in the area of education was performed. Applied educational solutions are pointing at essential direction of the innovation in the education – recognizing the subjectivity of the young man and the individualization of action directed at him. They are aimed at creating environment and possibilities not only for the intellectual development but also for developing personal, interpersonal and cross-cultural competence useful in the life.

Keywords: education, innovation, non-governmental organizations, personalization, school

